

DOMOLJUB

Izhađa zvečer vsak prvi
in tretji četrtek meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu

v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 2. Naročnina in inserati
pa: Upravništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 1. januarija 1903.

Leto XVI.

Božično darilo naših državnih poslancev.

**Krošnjarski zakon vsled prizadevanja
katoliško-narodnih poslancev ugodno
rešen za naše ljudstvo.**

Liberalci pa delajo — s psovkami!

Kdo dela za ljudstvo?

Katoliško-narodni poslanci se o letošnjem Božiču vračajo z Dunaja z veselo zavestjo, da so ne le izpolnili svojo dolžnost, temveč tudi nekaj vspehov dosegli svojim volivcem. Kakor znano, se je zadnje tedne pred Božičem obravnaval v državnem zboru krošnjarski zakon, ki je sila važen tudi za našo deželo, zlasti za Ribničane. Vladna predloga se je glasila v nekaterih paragrafih tako, da bi bili naši ljudje, ki krošnjarijo po svetu s svojimi lastnimi izdelki, občutno oškodovani, skoro uničeni, če bi obveljala vladna predloga nespremenjena.

Tu so posegli vmes naši katoliško-narodni poslanci.

A tega niso storili samo z besedičenjem. To je lahka stvar. Pa je tudi navadno bob ob steno. Da je pa res kaj vspeha, za to pa je treba spretnega in napornega dela.

Treba je pred vsem pridobiti si vpliv, treba je merodajne osebe velikih strank prepričati in pridobiti, zlasti pa je treba stvarno popolnoma kos biti zadevi, za katero se gré.

In katol.-narodni poslanci so izpolnili te pogoje. Oni so v zadevi krošnjarskega zakona dosegli naravnost velikanske vspehe v prilog našim domačim krošnjarjem iz kočevskega, ribniškega, laškega, črnomaljskega in novomeškega okraja. Pravimo, da velikanske vspehe! Da, kajti pomisliti je treba, da je v veliki večini zbornice, dokler niso naši poslanci vmes posegli, vladala naravnost krošnjarske sovražna struja in novi zakon je imel namen, krošnjarstvo kolikor toliko popolnoma zatreti. Kam bi potem šli naši sodeželani iz navedenih okrajev, ki so samo s pomočjo krošnjarstva v stanu, vzdržati se na svoji rodni zemlji? Kaj naj bi n. pr. pričeli Ribničani, ko bi jim bila vzeta možnost, krošnjariti s suho robo? Na milost in nemilost bi bili izročeni z izdelki svoje domače pridnosti prekupcem, ki bi jim blago po svoji volji plačevali. Naša lepa domača obrt v ribniški dolini bi bila uničena — zadnji zdravi, za delo sposobni človek ondi bi moral v — Ameriko!

Predlogi naših poslancev, ker pametni, sprejeti.

Toda preidimo k vspehom, katere so naši poslanci dosegli. Naj suha dejstva govore, katerih ne more nihče utajiti, ker so zabeležena v zapiskih državnega zbora.

Da se sledeče podrobnosti prav razumejo, naj pred vsem omenimo, da § 16. nove postave določa za nekatere kraje posebne pravice glede krošnjarstva. Med te kraje se šteje tudi nekdanji okoliš grajščin Kočevje, Ribnica in Poljane. Take predprave so tudi v § 17. starega zakona zajamčene. Toda v novem zakonu, kakor ga je predlagala vlada, so se te pravice tako ostrigle, da so bile že prav težko spoznati. Napor kat.-narodnih poslancev je torej meril na to, da pridejo v zakon bistvene predprave navedenih krajev. In to se jim je zares čudovito posrečilo. To se najbolj spozna ob roki posameznih paragrafov nove postave. Oglejmo si najvažnejše teh paragrafov.

§ 2. nove postave določa, da mora krošnjar, kadar hoče krošnjariti, dobiti pri gosposki krošnjarsko knjižico.

Tu je bil sprejet pristavek, ki ga je predlagal poslanec dr. Šusteršič, da so knjižice za krošnjarje iz po § 16. opravičenih krajev kolka proste.

§ 5. nove postave določa, da se krošnjarsko dovoljenje izda samo za okoliš enega ali več okrajnih glavarstev, k večjemu za okoliš ene cele dežele. Če bi torej naš krošnjar dobil knjižico pri kočevskem glavarstvu, bi veljala k večjemu samo za kranjsko deželo. Ko bi prišel krošnjar na Koroško, bi že moral zopet pri kakem ondotnem okrajnem glavarstvu prositi novega dovoljenja, potem ravno tako na Tirolskem itd. In tamošnje glavarstvo bi mu dovoljenje dalo ali odreklo, kakor bi hotelo! Koliko sitnosti in težav in stroškov za naše krošnjarje! In marsikdo bi v tuji deželi niti dovoljenja ne dobil in moral bi nastopiti brez vspeha dolgo pot nazaj v domovino. Ta pot bi že požrla ves dotodanji pičli zaslužek.

Toda vse te skrbi so odstranjene, kajti državni zbor je sprejel predlog poslanca dr. Šusteršiča, da knjižice, izdane krošnjarjem iz po § 16 opravičenih krajev, veljajo za celo

Avstrijo. Krošnjar, ki n. pr. dobi kolka prosto knjižico pri kočev. glavar., bode smel prosto krošnjariti po vseh deželah našega cesarstva. V nobeni deželi, v nobenem mestu, v nobeni vasi mu ne smejo krošnjarstva prepovedati!

Idimo dalje!

§ 8. nove postave zapoveduje, da mora vsak krošnjar, ko pride na sedež kakega okrajnega glavarstva, v kako mesto ali trg, dati svojo knjižico pri glavarstvu, odnosno županstvu ali magistratu potrditi.

Zadnji odstavek tega paragrafa pa določa, da ima glavarstvo ali županstvo, ki knjižico potrdi, v gotovih slučajih pravico, krošnjarjem dati potrdilo samo za tri dni. Čez tri dni bi torej moral krošnjar v tem slučaju dotični kraj zapustiti in smel bi se šele čez štiri tedne zopet vrniti v ta kraj. Potem pa ima oblast zopet pravico, mu samo za tri dni potrdilo dati, tako da se na ta način krošnjarstvo v dotičnem kraju skoraj popolnoma onemogoči.

Toda katoliško-narodni poslanci so zaprečili to nakano. Sprejet je bil predlog poslanca Povšeta, da navedene določbe ne veljajo za po § 16. opravičene krošnjarje. Ti smejo torej poljubno časa v kateremkoli kraju krošnjariti, nihče jim tega ne sme prepovedati.

§ 17. nove postave določa, da sme krošnjar le izjemoma imeti nosača. Toda nosač mora biti 24 let star!

Ta določba je osobito za Ribničane hud udarec. Kdo si more vzeti 24 let starega nosača? Kdor je 24 let star, gre raje sam krošnjarit — ali pa v Ameriko. Kako more tudi ubogi krošnjar iz svojega pičlega zaslužka tacega nosača plačevati! In vendar Ribničani za suho in lončeno robo potrebujejo pomoči, sicer je ne morejo veliko spraviti naprej.

Zato je poslanec dr. Šusteršič stavil predlog, da se sme krošnjarjem iz po § 17. opravičenih krajev, ki razpečavajo izdelke domače obrti, torej tudi našim Ribničanom dovoliti, da jih spremljajo kot nosači domači otroci, ako so že izpolnili svojo šolsko dolžnost. Oče bo torej lahko seboj vzel svojega sina ali tudi

hčerko, ali kakega družega sorodnika, ki biva z njim pod eno streho.

Razen tega je dr. Šusteršič še predlagal, da sme minister takemu krošnjarju tudi dovoliti, da se namesto nosača posluži ene tovarne živali ali pa z živino vpreženega voza. Oba ta predloga sta bila sprejeta.

To so najbistvenejše pridobitve naših poslancev. Ako še omenjamo, da so v § 16., kakor ga je sklenil državni zbor — tudi največ po vplivu in prizadevanju naših poslancev — naši domači krošnjarji smeli tudi na Ogrskem in Hrvaškem prosto krošnjariti, potem je vsakemu, ki stvar razume, jasno, kako velikanskega pomena so pridobitve katoliško-narodnih poslancev, kako sijajen je njih uspeh, kako spretno in vestno vršijo svojo poslansko dolžnost.

Vsa zbornica priznava zasluge naših poslancev.

Priznala je pa tudi cela zbornica, da so te pridobitve zasluga katoliško-narodnih poslancev. Dr. Šusteršiču so ob tej priliki čestitali mnogi poslanci raznih strank. Vsled njegovega prizadevanja so se zavzeli v prilog našim krošnjarjem Poljaki, Čehi in konservativni veleposestniki. Le tako je bilo mogoče, dobiti večino za katoliško-narodne predloge.

To je priznal tudi najhujši nasprotnik krošnjarstva, nemško-nacijonalni poslanec celjskega mesta, dr. Pommer, ki se je v svojem govoru v seji dne 16. dec. silno jezil, da so bili katoliško-narodni predlogi sprejeti. „Poljaki so se dali po dr. Šusteršiču pregovoriti“, je jezno zaklical v zbornico. Tako se čita v zapisniku seje z dne 16. grudna. Da, Poljaki so se dali pregovoriti in Čehi tudi — in hvala jim za to, iskrena hvala v imenu našega ubogega ljudstva!

Kaj pa naši liberalci?

Bledi same zavisti in onemoglosti pa stoje ob strani naši — liberalci. Vsa smešnost, klavernost in popolna nesposobnost te strančice se je zopet pokazala ob tej priliki. Ni čuda, da v „Narodu“ psujejo katol.-narodne poslance za njihovo naporno, vestno in uspešno delo. Saj psovanje je edino, kar še znajo. Preostudno delo bi

bilo, na njihove psovke odgovarjati. Čemu neki? Dejanja dokazujejo, ne pa psovke in laži!

Kaj pa so storili naši liberalci v zadevi krošnjarskega zakona? Edino, kar so storili, je bilo, da je znani Plantan govoril nekaj zoper nujnost zadeve. To je bil smešen udarec v vodo, ker je bila že naprej pri veliki večini zbornice sklenjena stvar, da se glasuje za nujnost. Nujnost je bila torej sklenjena in pričela se je razprava o postavi sami. In kje je bil Plantan? In kje so bili drugi liberalci? Pri najvažnejih glasovanjih ne enega niti v zbornici ni bilo. So menda šli južinat! Da nobeden ust ni odprl, se samo po sebi razume. Kljub temu se je „Narod“ osmešil s trditvijo, da je Plantanov govor katol.-narodne poslance šele „zbudil iz spanja“. Preneumno! Spal je res eden, in ta je Plantan. Sam je pravil, da je zamudil vpisati se za govornika v podrobni razpravi!

Naši poslanci so s svojim vrlim nastopom odvrnili veliko nesrečo od našega ljudstva.

Še eno vprašanje: Kaj, ko bi bili katoliško-narodni poslanci ravno tako kakor Plantan, govorili samo zoper nujnost, potem ko je bila nujnost sprejeta, se pa ravno tako vlegli na uho, kakor Plantan? Potem bi bila nova postava sprejeta tako, kakor jo je predlagala vlada odnosno obrtni odsek — in to bi bil popolni pogin našega dolenjskega krošnjarstva in s tem tudi pogin kmetij v ribniški in kočevski dolini!

Našim pridnim in poštenim krošnjarjem iz ribniškega, kočevskega, laškega, črnomeljskega in novomeškega okraja pa za novo leto iz srca želimo, da bi sklepom poslancev pritrdila v novem letu tudi gosposka zbornica, da bi nova postava kmalo z vsemi ugodnostmi za naše kraje stopila v veljavo in tako bila našemu vrlému dolenjskemu ljudstvu dana boljša prilika nego doslej, pošteno blago po širnem svetu pošteno prodajati in si tako prislužiti potrebna sredstva za ohranitev onega, kar je človeku najdražje na svetu: za svoj dom!

Našim vrlim državnim poslancem pa: prav prisrčna zahvala za lepo božično darilo!

Listek.

Izgubljeni sin.

(Povest. Po Oertzen-ovi priredil F. S.)

1. Zaroka.

V prijazni dolinici na Gorenjskem stoji veliko gospodarsko poslopje. V ozadju kipi proti nebu strma gora, poraščena z zelenim grmičevjem, debelimi bukvami in tankimi jelkami.

Pred 30 leti je kupil bogat Dolenec to posestvo in se naselil tu z ženo in hčerko. Kmalu si je novo domovanje uzorno uredil; prejšnje posestvo pa je prodal, da bi preživel stara leta v tih samoti. Pred 40 leti je služil za hlapca na Planini. Toda mikalo ga je po samoti in kupil je od planinske občine ono hišo. Občina je bila kupčije vesela, saj ni vedela kaj početi z onim poslopjem, dasi je bilo le pol ure oddaljeno od vasi.

Križnar, tako se je imenoval novi gospodar, je bil strasten lovec, drugače pa tih in čuden človek. Strogo se je držal starih kmečkih navad in stare noše. Vsem novotarijam in novi modi je bil odločen nasprotnik. Najbolj pa je zameril onim kmetom, ki se sramujejo svojega stanu in se hočejo nositi pol gosposko. Prav iste nazore je vcepil v srca svoji hčerki Kristini. Ženo mu je že zdavnaj krila hladna zemlja. Postarna sorodnica Neža je v hiši gospodinjila in vzgojevala edino hčerko.

Tupatam jo je vzela s seboj h kaki veselici v vas in je strogo pazila, da se je črnolaska lepo obnašala. No pa tega ji ni bilo treba še posebej naročati. Kristina je bila vzorna deklica. Kadar se je pokazala med svojimi tovarišicami, vselej se je čulo med navzočimi mladeniči in bogatimi kmeti zadovoljno šepetanje. Samo njene oči niso nikomur ugajale. Mirno so zrle izpod ogljenočrnih obrvi v svet, podobne skrivnostnemu jezeru v samotnem gorovju, ki je često pogubonosno drznemu potniku.

»Nekoč je videla divjega moža«, ugibale so njene vrstnice. »Zato gleda tako temno in topo. Saj so vsi Križnarji taki čudaki.«

Mnogo krepkih mladeničev je z radostnimi upi prihajalo h Križnarju ter povpraševalo po roki črno

oke Kristine, toda vsi so žalostno odhajali. Slednjič se je vendar našel pravi. Bil je starejši sin Svetinov iz Planine.

Svetin je bil rojen v siromašni koči, polagoma pa se je povzpел do bogatega kmeta. Izpolnila se mu je tudi najsrčnejša želja, želja, ki ga je stala mnogo truda in novcev, da je šel njegov starejši sin „študirat“ in je postal po vztrajni pridnosti učitelj na neki ljudski šoli blizu Celovca. Kar Janko Svetin ni dosegel s pridnostjo, k temu je pripomogla neupogljivost in samozavest, ki je lastna onim, ki se hočejo povsod dvigniti nekoliko nad svoje okoliščine.

Janko je dejal: »Tako mora biti!« Bil je trdosrčen in neusmiljen sam zase in tako je počasi plezal kvišku. Razširil si je sicer svoje duševno obzorje, a s prenapornim učenjem si je nakopal bolezen. Dobil je dopust, da se je šel domov zdraviti.

Njegovega mlajšega brata, ki bi bil moral prevzeti posestvo, že več let ni bilo domov. Bil je navihaneč in razposajenec ter vsled tega strah celi vasi. Samo eno veselje je imel, veselje do dreves in gozdnih cvetic. Poslali so ga torej na Koroško, daleč onstran Vrbskega jezera, k nekemu vrtnarju. Starišem pa se je zdelo, kot bi bil odšel v Ameriko. Redkokrat je kaj pisal, in če je pisal, bilo je v pismu polno živahnih dovtipov, ki jih je oče potem ponosno pripovedoval gostom v gostilni.

Komaj je prišel Janko Svetin na Planino, že je spoznal Križnarjevo Kristino. Ponošna postava, lepa obleka, vse mu je jako ugajalo. Ko jo je nekoč opazoval, mu je marsikaj rojilo po glavi. »Po svojem srčnem nagnjenju dandanes tako nihče ne izbira. Če druge razmere dopuščajo, potem sva gotovo tudi midva drug za drugega. Za zakon je to najboljšo.« Tako je premišljeval Janko.

Izprevidel je, da bi živel „gospod učitelj“ mnogo bolj zložno, če bi se oženil. In prav Križnarjeva Kristina, ta bi bila zanj. Ni utegnil čakati, da bi se bil seznanil z njo na plesu ali kje drugje, to mu še na misel ni prišlo. Kar takoj je odšel h Križnarju in ga brez posebnega uvoda in ovinkov prosil, naj mu da Kristino za ženo. Hladno in kratko mu je opisoval svoje razmere, in ravno tako malomarno ga je Križnar poslušal.

»Dopadate mi!« je dejal po kratkem premisleku Križnar. Pošteni ste in ne taki kot so drugi vaše starosti. No, da ste učitelj, to me ne briga dosti. Vaša učenost mi ne bo nič škodovala, saj smo starejši ljudje vedno pametnejši.«

Učitelju se je zdel ta odgovor malo čuden. Mislil je, da bo naslov »učitelj« najbolj vabljivo uplival na Križnarja.

»Tina naj pride«, zaklical je Martin Križnar. Janko pa je čutil v prsih neki tajni nemir.

Tina je prišla. S par besedami ji je oče pojasnil, za kaj se gre. Snubač pa se je na vso moč trudil, da bi prikriil, kako mu drgečejo kolena. Kristina ni zardela in tudi ni povsila oči. Nekaj časa je gledala nepremično učitelja in opazovala njegov suhi in blede obraz.

»Veš, jaz te ne silim. Pri vsakem sem te še vprašal, če si zadovoljna, in to storim tudi tukaj«, dejal je oče. Janko Svetin se je prestrašil. Odkdaj je bila to navada na kmetih? Pogum mu je upadel. Da bi ga dekle maralo samo od sebe, o tem je silno dvomil. Nehote se je zganil in še bolj stisnil blede ustnice.

„Téga?“ vprašala je Kristina in stopila bliže.

„Seveda“, odgovoril je Križnar.

„Zakaj ne?“ rekla je naposled, „jaz nimam nič proti temu!“

„Tedaj smo pa gotovi“, dejal je Križnar. „Vašega očeta poznam. Priden in delaven mož je, da malo takih. Ali si hočete pogledati malo bolj natančno naše posestvo?“

Janko se ni obotavljal. Še dobro se mu je zdelo, da se je za nekaj časa umaknil.

Ko so hodili okrog poslopja, je občudoval, kar se mu je zdelo občudovanja vredno. Krave v hlevu, živo pobarvano solnčno uro itd. Ko je vodil Martin snubača po gozdu, pripovedoval mu je kot izvežban lovec dogodke, da je Janko kar strmel.

„Ali hodite vi tudi na lov?“ vprašal je Križnar Jankota.

„Sakra miš, meni je lov ljubši kot vsaka ženska.“ Janko je v zadregi malo pokašljaj in ni vedel, kaj bi odgovoril.

„Midva z očetom greva vsak večer na lov“, dejala je Kristina.

„Vidva?“

„Jaz ne streljam, ampak samo spremljam očeta. Poznam vsako divjačino in vsak sled. A zato tudi dobro vidim in slišim.“

Janko je zamišljen prikimal. Videl je, da je Kristina še prav nepokvarjen otrok. In ravno take žene je on potreboval. Trdno je sklenil, da jo bo poučeval in vzgajal sam in jo tako pretvoril v olivkano gospo, seveda s slamnikom in solnčnikom.

„Ravno pravi čas je, da gremo na lisico. Ali greste z nami?“ je vprašala Kristina.

„Na lisico? Ali so tudi lisice tukaj?“ vprašal je Janko začuden Križnarja.

„Seveda! toda ta vražja zver je zvrta. Tu ni, da bi človek kar streljal. Treba jo je poznati! Ali prekanj ona lovca ali lovec njo, za to se gre. No, midva se pozna dobro!“

Jankotu se sicer lov ni zdel najprimernejša zabava za dan njegove zaroke, toda moral se je udati.

„Puško mi prinesi“, dejal je oče. In ko je Kristina odšla, opomnil je tu bolj po tiho: »Vi jo boste spremljali. Le dobro porabite ta čas!«

Med tem se je vrnila Kristina. Na glavi je imela neko bolj čudno črno ruto, in na rami puško. Puško je dala očetu; nato je začel Križnar z velikimi koraki stopati naprej.

Kmalu so bili v gozdu. Zahajajoče solnce je z zadnjimi žarki obsevalo utrujeno naravo. Dolina je bila zavita že v hladno večerno senco, proti vrhu pa je izhlapevala iz suhega mahu in belega peska neka prijetna toplota. Kukavica je zletavala z bukve na bukvo in v daljavi je odmeval njen glas.

Kristina so je ozrla v Janka, kakor bi nekaj pričakovala od njega.

„Slaba pot“, je vzdihnil Janko.

„Sploh se ne more imenovati to pot“, je odvrnila mirno. »Pripognite se!«

Križnar je lezel med zapletenim vejevjem po drobnem kamenju dalje in puščal za seboj na mokrih tleh velike sledove. Nakrat je izginil ves razgled. Janko in Kristina sta obstala pred velikim neuglajenim kamnom, okrog katerega je bila zemlja precej shojena.

„Vsedite se“, dejala je malodušno. »Oče bodo šli še par korakov dalje v gozd.«

Janko je skrivaj opazoval svojo spremljevalko, ki je brez strahu sedela poleg njega na kamnu.

„Kristina, ali res misliš, da bi postala moja žena?“

„Seveda.“

„Rad bi vedel, zakaj? Saj me še ne poznaš.“

„Saj tudi vi mene niste poznali.“

„Pa je bilo to nekaj čudnega. Ko sem te prvokrat videl, mi je šinilo v glavo: Ta bo tvoja žena, če tudi prej nisem nikoli mislil na ženitev.“

„Vidite“, je odvrnila Kristina in utrgala cvetlico, »ko so me oče vprašali, če bi vas vzela, se mi je zdelo, kot bi prav nič ne vedela, kaj se godi z menoj.«

„Zakaj si pa rekla »da« in ne »ne?«“ je vpraševal Janko dalje pol jezen in pol radoveden. Upal je, da bo čul vsaj odgovor, ki mu bo po godu.

„Ker mi je ravno to v glavo padlo“, odvrnila je Kristina brez pomisleka.

Lahka nejevolja je izpreletela učitelja. Vsa bodoča rodbinska sreča se mu je zdela odvisna samo od volje lahkomišelnih deklice. Kdo bi bil to mislil?

Kako se je strinjal oni ponos deklice z ravno izrečenimi besedami? To je nekaj neverjetnega na kmetih. „Toda — — toda“ — — jecljal je Janko.

»Vem, vi mislite, da sem nespametno, nepremišljeno dekle, ker tako govorim. A vendar ne delam čisto brezmišelnosti. Pogosto sva z očetom premišljevala to ali ono stvar na vse strani in na vse zadržje se je le stvar slabo iztekla. Če pa sva storila, kot nama

je velel neki notranji glas takoj v začetku, sva vselej prav storila. Meni se zdi, da je tako božja volja. Vse drugo je vaša stvar; ako me boste vi prav yedili, ne bom zašla.»

„Dekle, Bog ti je dal pamet“, vzkliknil je Janko, in Kristina mu je v resnici ugajala v tistem hipu. „Oče so prav tega mnenja. Včasih sedé v misli zatopljeni več ur pred kozarcem vina. Nikdo jih ne sme pri tem motiti. Kadar pa se premislijo, storé hitro, predno se skesajo.“

„Za navadnega kmečkega človeka je to dobro, nikakor pa za učiteljevo soprogo“, je vzdahnil Janko zamišljeno.

„Ali vam je žal?“

„Nikdar!“ Janko je videl, da zmaguje in vsa sreča na svetu mu ne bi nadomestila tega občutka.

»Od mene se boš marsikaj naučila.«

»Tega pa nikar ne pričakujte«, odvrnila je mirno in trmoglavo. „Jaz sem kmečko dekle in kar je tej treba, to že znam. Poštevanko znam tudi. Več se pa sploh ni mogoče naučiti!“

Janko se je nasmehnil.

„Kje pa so oče toliko časa?“

Kristina se je ozrla proti zahodu. „Nocoj bo viharna noč. Glejte, kako hité rdečkasti oblaki hitro dalje, in v dolini je megla. Sove se oglašajo. In“ — odtrgala je dišečo cvetlico — „cvetje se zapira, dasi smo v maju.“

„Kaj pomeni to?“

„To pomeni, da ostanejo oče celo noč v gozdu.“ —

Bilo je že do cela hladno. Močan veter je zapihal in pometal jesensko listje v dolino. Videle so se na tleh zelene poganjke novih cvetic, ki so klile iz tal.

»Vihar se bliža. Cerkovnik na Planini že nanzanja hudo uro. V pol ure bo vihar tukaj.«

Janko je hitro vstal. „Toraj pojdiva, oče bodo“ —

„Pojdite sami, ako nočete počakati. Jaz ostanem tu, saj je majeva noč!“

„Vendar ni pametno po noči v gozdu prenočevati. Pojdiva, ubogaj me!“

„Gozd je naš in oče so v gozdu. Doma ne bi mogla strpeti. Pustila bi posteljo in hitela venkaj.“ —

„Tedadaj ostani tu“, dejal je Janko in oči so se mu jezno zasvetile.

„Lahko noč“, odvrnila je Kristina hladno in ravnodušno gledala za svojim ženinom, ki je hitel po kameniti stazi nizdoli. Kmalu ji je izginil izpred oči in le od daleč je slišala, kako je šumelo listje in pokalo vejevje pod njegovimi nogami. Janko je spodrnil in neprosto voljno pospešil svojo pot nizdoli.

„To je dan zaroke! Tega doma ne bom povedal.“ Zdelo se mu je, da je danes storil veliko neumnost. Toda tolažila ga je misel na bogato Kristino, na lepo

poslopje in misel na sijajno bodočnost. Nekaj drug zega pa ga je vedno bolj peklo in vznemirjalo v sreču. Kakor neka pošast mu je bilo vedno pred očmi. Često si je obrisal pot s čela.

„E, kaj morem jaz za to? Jaz nisem kriv — on je daleč — zvezde pa ne govorijo.“ In zamahnil je s klobukom proti zvezdam, ki so ravno posvetile izza oblakov.

Ko je dospel Janko na ceste, potegnil je silen vihar, tako da se je staro drevje upogibalo. Na cesti se je dvignil v zrak velik prah. Med gromom in bliskom je zahrula nevihta in divjala, kot bi bile zbesnele naravne sile.

Janko pa ni razmišljal drugega, kakor da bi prišel brž pod streho.

(Dalje prih.)

Boj pijančevanju.

Glejte ga no, pijanca grdega! Zabuhel obraz, po-barvan nos ga razodevata, če bi tudi ne tiščal kozarca v roki. Zadaj pa ga objema stara teta, bleda koščena smrt in ga vabi: hajdi prijatelj, poberi kopta, postavi kozarček na stran! Konec bo tvojemu popivanju, konec tvojim nerodnostim! Šla bova od-tod, šla v črno zemljo, v prezgodnji grob, šla pred ostrega sodnika, šla v neskončnost, večnost! V pija-nosti v večnost! Joj!! . . .

Debelo je pogledal, lasje so mu po koncu sto-pili, prstena ura (kakoršne so časih rabili) se mu je po mizi prevrnila, ker — štete so njegove ure. — Tam ob strani leži posoda, v kateri se je kuhalo zanj žganje, in cev, po kateri se je pretakalo. Okoli pa lazi maček, s katerim so pijanci posebni znanci, kajti tistemu, ki drugi dan po pijači težko in za-spano glavo okoli nosi, pravimo, da ima mačka, kacenjamer, mačji stok.

Smešna je naša figura, ki nam predstavlja pi-janca; smešna in obenem — resna, silno resna, krvavo resna! Pijača, ki jo je Bog dal, da bi jo po pameti pili, vsled nezmernosti koliko škode napravi! Koliko požre denarja, koliko napravi prepirov, kletve, zmerjanja, stradanja, solza in joku! Koliko jih spravi na beraško palico, koliko jih požene po svetu! Ko-liko jih pahne v prezgodnji grob, koliko v večno pogubo! . . .

Vse te nesreče so nam pred očmi, ki ljubimo naše ljudstvo. In radi bi te nesreče od njega odvrnili. Zató pa bomo boj zoper pijančevanje, ki smo ga preteklo leto začeli, tudi v novem letu z vso močjo nadaljevali.

Pijana klada, ki je na naši sliki in jo zgrabi grozna smrt, naj bo vsem v svarilen zgled, da ne zaidejo v pijančevanje, v pogubo časno in večno!

Prinašal bo torej „Domoljub“ članke, pa tudi drobne novice od raznih strani, ki so v zvezi s pijančevanjem. Za sklep takoj danes par takih drobtin.

* * *

Izdatno sredstvo proti pijančevanju je iznašla danska policija. Določila je, da tisti gostilničar, ki dá pijanemu človeku zadnji kozarček, mora plačati, da se prenese v stanovanje in mora tudi povrniti škodo, ako pijanec doma kaj razbije, ali ako se telesno poškoduje. Posnemanja vredno!

* * *

Šola za zdržnost ali abstinenco. V Dubenu ob Menu ustanovijo šolo, kjer se bodo pijanci prostovoljno in brez vsake sile učili in vadili — treznosti z utrjevanjem volje. Vsprejeti nameravajo 900 pijancev različnih stanov za dobo treh mesecev ne oziraje se na njih versko prepričanje. Nekateri bodo tudi brezplačno dobivali pouk. Učitelji sami bivši pivci — so sedaj abstinenti. Ta šola ni kako podjetje iz dobičkarije, temveč sad ljubezni do bližnjega. Ustanovitelju E. Wulffu v Berlinu je izrazil priznanje poleg mnogih drugih uglednih mož, zdravnikov, duhovnikov, županov itd. tudi nemški cesar po železniškem ministru.

* * *

Užaljeni žganjarski. V Plznu je priredilo „Katoliško politično društvo“ javen shod, kateri je imel na dnevnem redu govore o alkoholizmu, o delavskem zakonodajstvu in o tisku. Ko je prvi govornik govoril o alkoholizmu in tudi udaril po mladini, ki je že začela hudo pijančevati, so zagnali mladi „narodni socialisti“ hrup. Ko se jim je reklo, naj bodo tiho, saj dobé pozneje lahko besedo, so upili: Nečemo besede, ampak shod se ne sme vršiti. Nato so mladeniče pometali vun in zborovali kršč. socialci sami naprej.

Politični razged.

Pogled v preteklo leto.

Avstrijska zgodovina letos ne ve poročati o posebnih novostih. Tudi parlamentarno življenje ni rodilo mnogih sadov. Vsa naša politika se je sukala, kakor že nekaj let sem, o češko-nemških jezikovnih razmerah in pa o dolgotrajnem pogajanju med ogrsko in avstrijsko vlado glede nagodbe, katera je stolček dr. Koerberju in Szellu precej omajala, vendar spodrinila ju še ni. Zbornica je doživela tudi letos več burnih prizorov, v katerih so nastopali kot glavni junaki zlasti Klofač, Stein, Fressel in deviški Wolf. Kakor v državnem zboru, tudi pri nas doma v deželni zbornici ni prišlo do dela, ker so takoj pri otvoritvi pričeli liberalci krivico delati našim katoliškim poslancem in tako namenoma onemogočili vsako delovanje. — V Trstu so vprizorili delavci velikanske nemire, podšuntani od soc. demokratov. — Tudi Zagreb je bil po koncu. Hrvati so se vzdignili proti Srbom, kateri so jih že dalje časa izzivali, dokler niso enkrat odločno nastopili. Vlada je pa bolj verjela Srbom, kot Hrvatom, vsled česar so morali mnogi Hrvati nedolžni v ječo. — Na Nemškem je dala veliko govoriti vrešenska afera. Da so kruto nastopali protestantovski Nemci proti Poljakom, je tudi katoliški centrum v nemškem držav. zboru javno priznal. — V Belgiji so delavci napravili preteklo leto velikanski štrajk. Kri je tekla, a bila je delavska kri in vendar delavci niso imeli koristi od štrajka, ker so se dali slepo voditi od socialno demokratičnih kričačev. Belgija žaluje letos nadalje nad smrtjo dobre kraljice, ki je morala v svojem življenju pretrpeti veliko žalosti. — Francija je stopila javno na dan z brezverstvom, katero je že dolgo gojila v svoji notranjščini. Uprizorila je grozne škandale, kruto preganjanje proti vsemu, kar je svetega. Kulturni boj se je nadaljeval celo leto in se je pokazal v najnesramnejšem preganjanju šolskih sester, katere so bile s silo iztirane iz samostanov. A Francija v svoji zaslepljenosti ne vidi, da sama pada, ker bolega že desetletja na boleznih prostozidarstva, katero jo bode slednjič popolnoma pogubilo. — Kulturni boj, to je boj proti katoličanstvu, se je pokazal tudi na Portugalskem in Španskem, kjer je bil letos kronan nov kralj Alfons XIII., vzgojen v strogo katoliškem duhu. — V Balkanu so bili hudi nemiri proti Turkom, katerih vspehe in nadaljevanje bomo spomladi videli. — Italijani so hoteli imeti ločitev zakona, a ravno ta namera bo sedanjo vlado strmoglavila. Sploh opažamo, da so letos v vseh državah stopali na dan protiverski naklepi

toda verskega čuta narodov zatreti ne morejo in provzročijo le, da se prično katoličani zavedati svojih dolžnosti in poriniti nevero proč iz javnosti. — V Ameriki so bili nemiri v Venezueli, katere je le z veliko težavo udušil predsednik venezuelske države Castro. — Letos je bila končana tudi skoro triletna vojska med Angleži in Buri v južni Afriki: Žali Bog, da so podlegli Buri angleškemu nasilju. A predno so zmagali Angleži, umrl je pravi provzročitelj dolge vojske Cecil Rhodes, ki bo burskemu narodu ostal vsikdar v žalostnem spominu.

Kaj je z državnim zborom?

Državni zbor se je preložil 18. grudna za nedoločeni čas. Pravijo, da se pa snide kmalu po Sv. treh kraljih, menda že 10. prosinca. Od 16. oktobra je zboroval; poslanci so dobili za svoje brezposelno zasedanje 505.500 K izplačanih iz žepov davkoplačevancev in vendar niso rešili vprašanja, katero bi imelo priti prvo na vrsto. Nagodba z Ogrsko še čaka rešitve. Vlada bode porabila božične praznike v to, da sklene sama, česar ni hotela zbornica; seveda zdaj se vladi ne bode treba ozirati na želje poslancev in bode s pomočjo § 14. samovoljno nastopala. Tako je življenje v Avstriji. Tudi češko-nemško jezikovno vprašanje je pri starem položaju. Čehi predložé Nemcem tekom teh dni svoj načrt in ako ga Nemci sprejmejo ali ne, to bo dalo smer delovanju državnega zbora v letu 1903.

Nov vojni minister.

Dosedanji vojni minister, 70 let stari liberalcec Krieghammer je odstopil. Bil je prijatelj Judov in zagovarjal dvoboj. Posebno zadnja vojaška predloga, da bi se število vojakov pomnožilo, s katero ni mogel prodreti, je precej pomogla do njegovega padca. Novi vojni minister je Pitreich, rojen Ljubljčan.

Combes se je zmotil.

Poročali smo že, da je francoski ministerski predsednik Combes, znan po svoji gonji proti redovnikom, ustavil plačo nekaterim škofom, ki so v javnem protestu grajali to krivično nastopanje. Grdo je, da si na ta način hoče pridobiti sredstev za velike francoske finančne potrebe, vendar glavni namen je bil kolikor mogoče škodovati škofom. A francosko ljudstvo mu je to pot priložilo hudo zausnico. Komaj je ustavil plačo kardinalu Perraudu, že so začeli dobri katoličani zbirati prostovoljne doneske in v kratkem poklonili kardinalu 30.000 frankov, to je toliko kolikor bi imel plače do leta 1905. Nabirajo se doneski za škofa v Besançonu in druge katoliške škofove, katere je mislil Combes oškodovati. Dokler je ljudstvo in duhovščina udana svojim škofom, toliko časa je zastoj vse rovanje framasonskih liberalcev proti njim. To naj pomislijo tudi naši liberalci.

Nemški colni tarif.

Nemški colni tarif določa visoko colnino na uvaževanje inozemskega žita in s tem misli udariti posebno Avstrijo. Novi tarif je odobril že zvezni svet in čaka le še cesarjevega podpisa, katerega pa cesar gotovo ne odreče. Za ta colni tarif se je zlasti

veliko trudil državni kancelar grof Bülow. Od vseh strani nemške države mu sedaj častitajo in cesar mu je ponudil, da ga povzdigne v knežji stan, kar je pa odklonil.

Novi nemiri v Ameriki.

V zadnji številki smo povedali, da ste angleška in nemška vlada poslali venezuelski ultimatum — zahtevo, naj se poravna z oškodovanimi naselniki, ako noče, da bodo pokale puške in bobneli topovi. Venezuelska vlada je zavrnila vse zahteve. Takoj pričetekom nemirov so Nemci provzročili pogrezenje treh venezuelskih ladij. Nato so pričeli bombardirati pristanišče Puerto-Cabello. Venezuelske oblasti so zaplenile neki angleški parnik. Angleži so zahtevali zadoščenja; ker se jim ni ugodilo, se je pričelo bombardiranje. To je bilo prvo dejanje venezuelske vojske. Mesto ni bilo po bombardiranju nič poškodovano, poškodovan je le grad Libertador in utrdba Salano. Bombardiranje je trajalo 45 minut. Nato se je boj ustavil. Ameriške zvezne države so izjavile, da se ne bodo utikale v venezuelske razmere, vendar pa strogo nadzirajo vse postopanje, ker maščevalnim Nemcem in grabežljivim Angležem tako nihče dosti ne zaupa. Najbolj značilno pa je to, da angleški in nemški podaniki v Venezueli sami ne odobravajo postopanja svojih držav. Nemški trgovci v Caracasu so naravnost pozivljali nemško vlado, naj vsprejme predlog glede razsodišča, kakor ga je stavila vlada v Washingtonu, ker se Castro ne bo zlepa vdal. Najnovejše poročilo pa pravi, da se vlada Zedinjenih držav brani prevzeti kako posredovanje in svetuje, naj se vse tri prizadete vlade obrnejo na mednarodno razsodišče v Haagu. Tu je pa zopet križ, ker to razsodišče tako nima nobenega zaupanja. Gotovo pa bode za vse boljše, ako se poravna mirnim potom, kajti, ako Venezuela še zdaj ne more odračuniti odškodnine, jo bode mogla tem manj, ako bi morala preje dati ogromne svote za vojsko.

Italija in Avstrija.

Italijani se grozno bojé odpovedi trgovinske pogodbe od strani Avstrije. Ker drugega ne morejo, pravijo, da odstopijo od trozveze. Res velika škoda za Avstrijo! Avstrija se še ni nič naravnost izrekla glede pogodbe, a Ogri, ker imajo popolnoma prav, z vsemi silami delajo na to, da se carina laškemu vinu zviša, ker to neverjetno veliko škoduje avstrijskim vinogradnikom. Sicer pa je gotovo, da, ako Avstrija tudi zviša vinsko carino, bode Italija tudi sicer rada vsprejela drugo trgovinsko pogodbo, saj tega vendar ne more sama verjeti, da bi imel kdo njene grožnje za resne.

Kako se Avstrija spominja Leonove 25letnice?

Ponosni smemo biti na to, da Avstrija ni ostala zadnja pri proslavi papeževe petindvajsetletnice. Krasne spomenike je poslal cesar in dunajsko mesto svetemu Očetu. Cesar je podaril papežu ob tej priliki krasen kip Kristusa, dobrega pastirja, s primernim napisom in dunajsko mesto mu je poslalo v znak udanosti dve zlati medalji, utisnjeni v dragocenem afriškem marmorju. V eni medalji je utisnena papeževa po-

Silvestrova noč.

Oi čudna noč!
Na strehi tam starček sedi
In v gubi se dve drži!
Oj, peša mu moč!

Bog bratov bil dal
Mu tristo in šestdeset pet;
A vsi šli na oni so svet,
On sam je ostal.

Nocoj tudi on!
Trenutka še dva, še tri ...
Ko ura polnoč odbrni.
Smrt pride ponj!

Oh, vse je preč!
Glej mlajših sorodnikov roj
Rodi se, prihaja nocoj ...
On je — odveč!

Oj, kaj jih je!
Glej, *tristo ... šestdeset ... pet ...
Z veseljem pozdravlja jih svet.
Kako se vrté!

In kvišku hité!
Naj kvišku vam raste blagó,
Naj duh se vam dviga v nebó —
So skromne želje

„Domoljuba“.

doba, na drugi pa Rim. Oba darova sta res mojster-sko izdelana in bodeta delala veliko čast Avstriji in zlasti dunajskemu mestu, ki je pokazalo že ob različnih prilikah, kako globoko da spoštuje vrhovnega poglavarja katoliške cerkve. Kako se je pa obnesla pri tem slovesnem jubileju Ljubljana? Na to vprašanje vam naši liberalci ne bodo hoteli odgovoriti, ker pravijo, da mora biti človek ponižen in naj ne ve levica, kar je dala desnica. Mi jim verujemo, ker vemo zakaj!

Dopisi.

Dopisi iz raznih krajev. Dopisnik iz L. se pritožuje, da so ondotni otroci silno razposajeni. Na vseh svetnikov dan se zbirajo pri sv. Roku na pokopališču in se po grobeh lovijo in preganjajo. Ob nedeljah pa na poti iz cerkve domov razgrajajo in ljudi nadlegujejo, zmerjajo in s snegom kepajo. Stariši, učite svoje otroke spodobnega obnašanja! — Iz Tovstega vrha nad Grebinjklöštrum (Koroško) želi Janez Stražišnik, ki se je po lastnem trudu navadil brati in pisati, „Domoljuba“ in novemu bratcu „Bogoljuba“ veselo novo leto in veliko vspeha ter naročnikov. „Domoljub“ je hvaležen za čestitko, pa želi, da bi se krog njegovih prijateljev tudi po Koroškem vedno bolj razširil. Rodoljubi na Koroškem, širite dobre časnike med ljudstvo, ako hočete biti rcšeni pogina! — Iz Mattighofna na Gorenjem Avstrijskem. Ko sem bil oktobra meseca doma v svoji ljubi Beli Krajini, sem bil priča shodu v Petrovivi, ki ga je sklical državni poslanec Viljem Pfeifer. Med mnogimi pametnimi besedami pa se je slišala tudi pritožba nad okrajnim glavarstvom, češ da sili posestnike, naj zasadé gozde s smrekami. Belokranjci, bodite pametni! Ne puščajte, da bi vam namesto lepega lesa rastlo trnje in malovredno grmovje! Drugod po svetu povsod pridno zasajajo, — ker znajo ceniti vrednost gozdov! Mislite tudi na prihodnjost! Z malimi stroški, ki jih imate z zasajanjem, naložite svojim otrokom kapital, ki bo nosil obilne obresti. To vam svetuje nekdo, ki po Gornjem Avstrijskem občuduje kmete, kako skrbé za svoje gozdove!

Selca. Bivši župan selški je sklical 20. novembra sejo občinskega odbora. To ni samo ob sebi

posebnega pomena, ker občinske seje tudi drugod sklicujejo. A posebnost je, ako povemo, kak namen je imel bivši župan Šliber pri tem. Na dnevni red je postavil tri popolnoma nasprotujoče si točke.

Prva je bila, naj se ustanovi trirazrednica v Selcih, ker sta sedaj samo dva razreda. S tem baje hoče povzdigniti Selca; toda z nizkim Grmek-om bi jih bore malo povzdignil. Ker je pa vedel, da ne dobi za ta predlog potrebne večine, treba je bilo ljudi „nafarbati“. Rekel je prav sladko: „Saj bodo ljudje sami določili, če bo na trirazrednici celodnevni ali le poldnevni pouk. In nekateri verjamejo tej farbi. Mi pa javno vprašamo liberalnega Šliberja, če mu je kot bivšemu županu znan šolski zakon iz leta 1870., št. 12, § 11., ki pravi doslovno: „V večrazrednih šolah naj bo celodnevni pouk; deželno šolsko oblastvo pa ima pravico, da po opravičenih nasvetih okrajnih šolskih oblastev (ne ljudi!) izjemoma! tudi sicer dovoli poldnevni pouk.“ Tako postava, kako pa Šliber? Ali se ne pravi to, ljudi „farbati“?

Druga točka dnevnega reda je bilo imenovanje Fr. Šliber-ja častnim občanom Selškim. „Gorenjec“ je pisal, da je bil enoglasno izvoljen, kar pa ni res. Veliko občinskih odbornikov se je odstranilo, ko je prišla ta brezpomembna točka na vrsto in ker so bili mnenja, da stari odbor nima pravice voliti častnih občanov, ker je že davno izvoljen nov odbor. Z eno besedo: za nas je to brez pomena, ako je Šliber časten občan ali ne, ker mu tudi to ne bo prav čisto nič pomagalo v lep tir spraviti v blato zavoženega občinskega voza.

Tretja točka se je pa sukala okrog koncesije za žganjarijo. Značilno je to, da napredni bivši župan na eni strani priporoča višjo izobrazbo, na drugi pa žganjarno, katerih je že tako preveč. Ali je imel mogoče Šliber ta namen, da bo šola za mladino, za odrasčene pa žganje? Kakor se kaže, uresničuje se že „Gorenjčevo“ prerokovanje, češ da bodo pod klerikalno vlado rasle žganjarije kakor gobe po dežju. Že rastejo, toda pod liberalno vlado!

Zoper vse tri sklepe občinske seje od 20. novembra l. l. pa so se izrekli vsi previdnejši možje. Pravijo, da naj pusti Šliber občinske seje v miru, ker je doba njegovega županovanja že davno minula in to — za vedno!

Iz Šent Jakoba ob Savi. Preljubi „Domoljub“! Tvoja prošnja v zadnji številki preminolega leta me je ganila in sklenil sem porabiti prvo priliko, ki se ponudi, da ti postrežem kot dopisnik, četudi je moja roka bolj vajena kosi in plugu nego peresu in črnilu. Zato mi tudi nikar ne zameri za enkrat, ako bi način mojega pisanja ne odgovarjal vsem uredniškim zahtevam, vsaj kar danes ni dobro, utegne se popraviti v drugo. Zdaj pa k stvari! — Mi Čezavci

smo najbližnji sosedje Šmartna ob Savi in se kot taki zanimamo za njihovo usodo zlasti tedaj, če nam tako zanimanje ni v škodo, ampak v korist. Letos n. pr. nas zelo veseli lepi vspeh „Zeljarske zadruge za ljubljansko okolico“, ki ima svoj sedež ravno v Šmartnem. Res, da doslej ta zadruga nima razven knjigovodstva in pridne delavnosti svojih članov še veliko vzornega na sebi in zato smo bili toliko bolj veseli srečnega vspeha letošnjega skupnega delovanja. Saj pa tudi ni majhna reč to. Le pomislite! V naši župniji, kakor tudi v sosednjih pridelamo precej zelja. Vozili smo ga v Kamnik in Ljubljano, zamujali mnogo časa in kako smo prodajali blago? Počez (za ves pridelek, boljši in slabši) smo dobivali po 4 K za 100 glav, tehtajočih okoli 200 kg. Ta je bila pa najboljša. Pozneje smo ga dajali po 3 K, nazadnje celo po 2 K za 100 glav in še za ta nič ga mnogi niso mogli prodati, ampak so ga rajše peljali domov, nego bi ga bili vrgli proč. In zadrugi v Šmartnem? Vse zelje počez je šlo po 3 K za 100 kg surovih glav, kar znaša za 100 glav (200 kg počez) okroglih 6 kron. Pri 100 glavah za 2 kroni razlike, to, ljubi moji domoljubi, za kmeta dandanes pač niso mačje solze. Pri 1000 glavah znaša ta razlika 20 K, pri 5000 glavah (toliko sadi mal kmetič, srednji sadé po 5 do 10 000, večji 10 do 20, celo 30 tisoč glav) je razlika 100 K, pri 10.000 glavah 200 K, pri 20.000 glavah 400 K, pri 30.000 glavah celih 600 K in to je že mala dota za kmečko hčer.

Te misli in izkušnje naših sosedov so nas nagubile, da smo tudi možje iz tostranske okolice stopili v nedeljo po nauku k prijateljskemu razgovoru, da se pomenimo, kako bi se izognili za naprej tudi mi izgubam, ki smo jih pretrpeli vsled letošnje slabe kupčije pri zelju.

Sklenili smo ustanoviti tudi pri nas „Zeljarsko zadrugo“ s sedežem v Dragomlju, v katero imajo prost pristop vsi prebivalci ob levem bregu Save od Šent-Helenske župnije pa do Črnuč in Mengša in Kamnika in Doba. Izbrali smo si tudi precej nekaj mož, da izpeljejo sklenjeno stvar. (Imena javim pozneje.) Oglasilo se je precej nekaj čez 20 udov. Dovolj za začetek. Dober prijatelj, stavbeni mojster Francišek Ravnikar, nam je napravil preje že tudi izvrsten načrt po neki obstoječi zeljarni. Načrt je izvrstno in praktično izpeljan. Le škoda, da so se naši bolj malo trdni gospodarji ustrašili stroškov, ki so ti-le: Poslopje z obokano kletjo za 5 vagonov zelja v 50 kadeh in z obokanim prtiličjem za štiri vagone zelja K 5400
Velika vozna tehtnica „ 600
Stroj za ribanje zelja „ 320

Odnos 6320

	Prenos K	6320
Stroj za nasekavanje štorov	„	300
Stiskalnica	„	400
Gonilo (motor) na bencin.	„	2400
Kadi 50 po 30 K	„	1500
Skupaj	K	10920

Teh okroglih 11.000 K so se možje vstrašili in sklenili rajše od začetka vzeti poslopje za ribanje in shrambo zelja v najem, precej prvo leto pa si hočemo omisliti nože na mašino in navrtovač, ki navrtuje cele zeljnate glave in tako lepo nasekava, kakor jih noben nož ne more. Toliko za danes. Ob enem pa kličem vsem okoličanom lepe okolice ljubljanske po Črnučah, proti Klečam in Tacnu, naprej prebivalcem Šentviške župnije in na drugo stran Ljubljane okoli Bizovika in po Kašljem in Sostrem in onim, ki spadate pod zvon Marije D. v Polji: Bodite pametni in poberite tolarje, ki so Vam na ponudbo. Kakor Šmarčanom tako bo tudi Vam slavna „Gospodarska Zveza“ z veseljem prodala blago do zadnje kile po taki ceni, da bo dobil vsak od 100 kg surovega blaga po 3 K ali za 100 glav blizo 6 K, dočim ste letos dobili za isto število srednjih glav komaj po 4 K. Sprejmite dober svet odkritega kmečkega srca, da se bo zgodilo, kar tako vroče želim, da

kar iz srca pride,
(pregovor star pove)
predre kamnite stene,
iz srca v srce gre.

Hnotov France.

Iz Velikih Lašič. (Konec.)

Naznanjam tudi, da se je že več naročnikov oglasilo na prihodnjega „Domoljubovega“ bratca „Bogoljub“, kajti Lašičanje ne ljubijo samo svoje domovine, ampak še bolj ljubijo Boga, ki jim je podaril to lepo domovino. Zato bo pa tudi, kakor upam, precej „Bogoljubov“ k nam prihajalo, saj ne stane več, kakor 72 krajcarjev za celo leto. Nekateri se že naprej veseló, da bodo potem lahko vsako nedeljo brali, ker se bosta lista vrstila, en teden „Domoljub“, drugi teden „Bogoljub“. Kadar bo pet nedelj v mesecu — in to bo vsake kvatre, tedaj bo, kakor ste g. urednik zadnjič v „Domoljubu“ pisali, peto nedeljo — post. Nič ne dé, ta je tudi potreben.

Pri nas je tudi mnogo ukaželjnih mož in mladeničev, ki bi se radi izobrazili. Slišijo, kako se v zadnjem času ustanavljajo po vsej slovenski zemlji „Izobraževalna društva“, kjer se prirejajo razni poučni govori ter druge lepe in raznovrstne stvari, in se tako možje in mladeniči navdušujejo za Boga in za delo za naš mili slovenski narod. Sedaj pravijo nekateri, da bi bilo jako dobro in koristno, ako bi se tako „Izobraževalno društvo“ ustanovilo tudi pri nas. Toda vse bi bilo, samo pripravne sobe nimamo

doba, na drugi pa Rim. Oba darova sta res mojstersko izdelana in bodeta delala veliko čast Avstriji in zlasti dunajskemu mestu, ki je pokazalo že ob različnih prilikah, kako globoko da spoštuje vrhovnega poglavarja katoliške cerkve. Kako se je pa obnesla pri tem slovesnem jubileju Ljubljana? Na to vprašanje vam naši liberalci ne bodo hoteli odgovoriti, ker pravijo, da mora biti človek ponižen in naj ne ve levica, kar je dala desnica. Mi jim verujemo, ker vemo zakaj!

Dopisi.

Dopisi iz raznih krajev. Dopisnik iz L. se pritožuje, da so ondotni otroci silno razposajeni. Na vseh svetnikov dan se zbirajo pri sv. Roku na pokopališču in se po grobeh lovijo in preganjajo. Ob nedeljah pa na poti iz cerkve domov razgrajajo in ljudi nadlegujejo, zmerjajo in s snegom kepajo. Stariši, učite svoje otroke spodobnega obnašanja! — Iz Tovstega vrha nad Grebinjkloštrom (Koroško) želi Janez Stražišnik, ki se je po lastnem trudu navadil brati in pisati, „Domoljuba“ in novemu bratcu „Bogoljuba“ veselo novo leto in veliko vspeha ter naročnikov. „Domoljub“ je hvaležen za čestitko, pa želi, da bi se krog njegovih prijateljev tudi po Koroškem vedno bolj razširil. Rodoljubi na Koroškem, širite dobre časnike med ljudstvo, ako hočete biti rešeni pogina! — Iz Mattighofna na Gorenjem Avstrijskem. Ko sem bil oktobra meseca doma v svoji ljubi Beli Krajini, sem bil priča shodu v Petrovivasu, ki ga je sklical državni poslanec Viljem Pfeifer. Med mnogimi pametnimi besedami pa se je slišala tudi pritožba nad okrajnim glavarstvom, češ da sili posestnike, naj zasade gozde s smrekami. Belokranjci, bodite pametni! Ne puščajte, da bi vam namesto lepega lesa rastle trnje in malovredno grmovje! Drugod po svetu povsod pridno zasajajo, — ker znajo ceniti vrednost gozdov! Mislite tudi na prihodnost! Z malimi stroški, ki jih imate z zasajanjem, naložite svojim otrokom kapital, ki bo nosil obilne obresti. To vam svetuje nekdo, ki po Gornjem Avstrijskem občuduje kmete, kako skrbé za svoje gozdove!

Selca. Bivši župan selški je sklical 20. novembra sejo občinskega odbora. To ni samo ob sebi

posebnega pomena, ker občinske seje tudi drugod sklicujejo. A posebnost je, ako povemo, kak namen je imel bivši župan Šliber pri tem. Na dnevni red je postavil tri popolnoma nasprotujoče si točke.

Prva je bila, naj se ustanovi trorazrednica v Selcih, ker sta sedaj samo dva razreda. S tem baje hoče povzdigniti Selca; toda z nizkim Grmek-om bi jih bore malo povzdignil. Ker je pa vedel, da ne dobi za ta predlog potrebne večine, treba je bilo ljudi „nafarbati“. Rekel je prav sladko: „Saj bodo ljudje sami določili, če bo na trorazrednici celodnevni ali le poldnevni pouk. In nekateri verjamejo tej farbi. Mi pa javno vprašamo liberalnega Šliberja, če mu je kot bivšemu županu znan šolski zakon iz leta 1870., št. 12, § 11., ki pravi doslovno: „V večrazrednih šolah naj bo celodnevni pouk; deželno šolsko oblastvo pa ima pravico, da po opravičenih nasvetih okrajnih šolskih oblastev (ne ljudi!!) izjemoma! tudi sicer dovoli poldnevni pouk.“ Tako postava, kako pa Šliber? Ali se ne pravi to, ljudi „farbati“?

Druga točka dnevnega reda je bilo imenovanje Fr. Šliber-ja častnim občanom Selškim. „Gorenjec“ je pisal, da je bil enoglasno izvoljen, kar pa ni res. Veliko občinskih odbornikov se je odstranilo, ko je prišla ta brezpomembna točka na vrsto in ker so bili mnenja, da stari odbor nima pravice voliti častnih občanov, ker je že davno izvoljen nov odbor. Z eno besedo: za nas je to brez pomena, ako je Šliber časten občan ali ne, ker mu tudi to ne bo prav čisto nič pomagalo v lep tir spraviti v blato zavoženega občinskega voza.

Tretja točka se je pa sukala okrog koncesije za žganjarijo. Značilno je to, da napredni bivši župan na eni strani priporoča višjo izobrazbo, na drugi pa žganjarno, katerih je že tako preveč. Ali je imel mogoče Šliber ta namen, da bo šola za mladino, za odraščene pa žganje? Kakor se kaže, uresničuje se že „Gorenjčevo“ prerokovanje, češ da bodo pod klerikalno vlado rasle žganjarije kakor gobe po dežju. Že rastejo, toda pod liberalno vlado!

Zoper vse tri sklepe občinske seje od 20. novembra l. l. pa so se izrekli vsi previdnejši možje. Pravijo, da naj pusti Šliber občinske seje v miru, ker je doba njegovega županovanja že davno minula in to — za vedno!

Iz Šent Jakoba ob Savi. Preljubi „Domoljub“! Tvoja prošnja v zadnji številki preminolega leta me je ganila in sklenil sem porabiti prvo priliko, ki se ponudi, da ti postrežem kot dopisnik, četudi je moja roka bolj vajena kosi in plugu nego peresu in črnilu. Zato mi tudi nikar ne zameri za enkrat, ako bi način mojega pisanja ne odgovarjal vsem uredniškim zahtevam, vsaj kar danes ni dobro, utegne se popraviti v drugo. Zdaj pa k stvari! — Mi Čezsavi

smo najbližnji sosedje Šmartna ob Savi in se kot taki zanimamo za njihovo usodo zlasti tedaj, če nam tako zanimanje ni v škodo, ampak v korist. Letos n. pr. nas zelo veseli lepi vspeh „Zeljarske zadruge za ljubljansko okolico“, ki ima svoj sedež ravno v Šmartnem. Res, da doslej ta zadruga nima razven knjigovodstva in pridne delavnosti svojih članov še veliko vzornega na sebi in zato smo bili toliko bolj veseli srečnega vspaha letošnjega skupnega delovanja. Saj pa tudi ni majhna reč to. Le pomislite! V naši župniji, kakor tudi v sosednjih pridelamo precej zelja. Vozili smo ga v Kamnik in Ljubljano, zamujali mnogo časa in kako smo prodajali blago? Počez (za ves pridelek, boljši in slabši) smo dobivali po 4 K za 100 glav, tehtajočih okoli 200 kg. Ta je bila pa najboljša. Pozneje smo ga dajali po 3 K, nazadnje celo po 2 K za 100 glav in še za ta nič ga mnogi niso mogli prodati, ampak so ga rajše peljali domov, nego bi ga bili vrgli proč. In zadružniki v Šmartnem? Vse zelje počez je šlo po 3 K za 100 kg surovih glav, kar znaša za 100 glav (200 kg počez) okroglih 6 kron. Pri 100 glavah za 2 kroni razlike, to, ljubi moji domoljubi, za kmeta dandanes pač niso mačje solze. Pri 1000 glavah znaša ta razlika 20 K, pri 5000 glavah (toliko sadi mal kmetič, srednji sadé po 5 do 10 000, večji 10 do 20, celo 30 tisoč glav) je razlika 100 K, pri 10.000 glavah 200 K, pri 20.000 glavah 400 K, pri 30.000 glavah celih 600 K in to je že mala dota za kmečko hčer.

Te misli in izkušnje naših sosedov so nas nagubile, da smo tudi možje iz tostranske okolice stopili v nedeljo po nauku k prijateljskemu razgovoru, da se pomenimo, kako bi se izognili za naprej tudi mi izgubam, ki smo jih pretrpeli vsled letošnje slabe kupčije pri zelju.

Sklenili smo ustanoviti tudi pri nas „Zeljarsko zadrugo“ s sedežem v Dragomlju, v katero imajo prost pristop vsi prebivalci ob levem bregu Save od Šent-Helenske župnije pa do Črnuč in Mengša in Kamnika in Doba. Izbrali smo si tudi precej nekaj mož, da izpeljejo sklenjeno stvar. (Imena javim pozneje.) Oglasilo se je precej nekaj čez 20 udov. Dovolj za začetek. Dober prijatelj, stavbeni mojster Frančišek Ravnikar, nam je napravil preje že tudi izvrsten načrt po neki obstoječi zeljarni. Načrt je izvrstno in praktično izpeljan. Le škoda, da so se naši bolj malo trdni gospodarji ustrašili stroškov, ki so ti-le: Poslopje z obokano kletjo za 5 vagonov zelja v 50 kadeh in z obokanim pritličjem za štiri vagone zelja K 5400
Velika vozna tehničnica „ 600
Stroj za ribanje zelja „ 320

Odnos K 6320

	Prenos	K	6320
Stroj za nasekavanje štorov	„	300	
Stiskalnica	„	400	
Gonilo (motor) na bencin.	„	2400	
Kadi 50 po 30 K	„	1500	
	Skupaj	K	10920

Teh okroglih 11.000 K so se možje vstrašili in sklenili rajše od začetka vzeti poslopje za ribanje in shrambo zelja v najem, precej prvo leto pa si hočemo omisliti nože na mašino in navrtovač, ki navrtuje cele zeljnate glave in tako lepo nasekava, kakor jih noben nož ne more. Toliko za danes. Ob enem pa kličem vsem okoličanom lepe okolice ljubljanske po Črnučah, proti Klečam in Tacnu, naprej prebivalcem Šentviške župnije in na drugo stran Ljubljane okoli Bizovika in po Kašljem in Sostrem in onim, ki spadate pod zvon Marije D. v Polji: Bodite pametni in poberite tolarje, ki so Vam na ponudbo. Kakor Šmarčanom tako bo tudi Vam slavna „Gospodarska Zveza“ z veseljem prodala blago do zadnje kile po taki ceni, da bo dobil vsak od 100 kg surovega blaga po 3 K ali za 100 glav blizo 6 K, dočim ste letos dobili za isto število srednjih glav komaj po 4 K. Sprejmite dober svet odkritega kmečkega srca, da se bo zgodilo, kar tako vroče želim, da

kar iz srca pride,
(pregovor star pove)
predre kamnite stene,
iz srca v srce gre.

Hnotov France.

Iz Velikih Lašič. (Konec.)

Naznanjam tudi, da se je že več naročnikov oglasilo na prihodnjega „Domoljubovega“ bratca „Bogoljub“, kajti Lašičanje ne ljubijo samo svoje domovine, ampak še bolj ljubijo Boga, ki jim je podaril to lepo domovino. Zato bo pa tudi, kakor upam, precej „Bogoljubov“ k nam prihajalo, saj ne stane več, kakor 72 krajcarjev za celo leto. Nekateri se že naprej veselijo, da bodo potem lahko vsako nedeljo brali, ker se bosta lista vrstila, en teden „Domoljub“, drugi teden „Bogoljub“. Kadar bo pet nedelj v mesecu — in to bo vsake kvatre, tedaj bo, kakor ste g. urednik zadnjič v „Domoljubu“ pisali, peto nedeljo — post. Nič ne dé, ta je tudi potreben.

Pri nas je tudi mnogo ukaželjnih mož in mladeničev, ki bi se radi izobrazili. Slišijo, kako se v zadnjem času ustanovljajo po vsej slovenski zemlji „Izobraževalna društva“, kjer se prirejajo razni poučni govori ter druge lepe in raznovrstne stvari, in se tako možje in mladeniči navdušujejo za Boga in za delo za naš mili slovenski narod. Sedaj pravijo nekateri, da bi bilo jako dobro in koristno, ako bi se tako „Izobraževalno društvo“ ustanovilo tudi pri nas. Toda vse bi bilo, samo pripravne sobe nimamo

Upajmo, da počasi vse pride. Zaostali pa ne bodemo mi zavedeni Lašičanje za drugimi nikdar in nikoli. Pri nas je geslo: počasi, pa gotovo, tako da bo zmiraj držalo!

Omenim naj še, da se je zadnji čas pritepla v našo vas nebodijotreba, bela žena s koso; pravimo ji smrt. Začela je kar po vrsti sekati starim ljudem glave, mlade pa pusti pri miru. Menda že ve, da je tako prav. Sedaj mislim, ko je Opaldarjevega starega očeta vzela, da bo šla od nas. Prav je, le naj gre, saj je ne potrebujemo, ker imamo svoje stare ljudi jako radi. — G. urednik, še bi kakšno rekel, pa za danes rajši končam. Slišal sem, da imate velike in ostre škarje, in če je kakšno pismo predolgo, pa ga pristrižete. Da Vam prikrajšam delo in da Vam izkažem svoje usmiljenje, pa rajši neham. Drugikrat bom že še kakšno zinil, morebiti kmalu. Zdravi!

Kozjanski vsevedež. Gospod urednik in „Ribniški novičar“, ne čudita se, da se je narodil tam daleč na Štajarskem kozjanski vsevedež po ribniškem kopitu, ki namerava tudi večkrat obesiti vsevedežko torbo na vrat in odkorakati med svet po svojih vsevedežkih opravkih, skrbno pobirajoč vsakovrstne novice za vsevedežko torbo. Kadar bo polna, bo z veseljem prikoral ž njo do uredniških vrat in razložil na uredniško mizo nabrano vsevedežko robo.

Odprimo torbo; prav na vrhu čepi liberalno blago. Ne davno sem namreč hodil po svojih vsevedežkih opravkih tam okoli Podčetrka. In kaj sem videl? Veste, tisti znani gospod doktor, ki so bili nekđaj v Kozjem „hauptman“ kozjanskih liberalčkov, a zdaj samo še zagovornik tam daleč v Marenbergu, so dné 8. listopada se peljali iz Poljčan v Kozje, zagovarjat nekega znanega kozjanskega liberalca, ki mu baje v Kozjem bije zadnjo plat zvoná. Pa oh, blizu Podčetrka je bila z vožnjo velika smola. »Rak« in zadnja os na kočiji se je prelomila pod liberalno težo tega gospoda. To je pač bila šmentana smola za tako imenitnega gospoda. Tako se je potem vlekla ta čudna komedija do Podčetrka. Tamkaj so gospod dobili drugi voz v podobi kmetске šajterge in se tako imenitno v Kozje dopeljali po drugo smolo, ki so jo doživeli dné 9. listopada v kozjanski sodni dvorani. Izgubili so namreč svojo pravdo; zmagala je katoliško narodna stranka, ki jo je zastopal g. dr. Ivan Dečko, dež. posl. iz Celja. Pregovor pravi: kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade.

Lepe mohorske bukve smo ta teden dobili, ki so nas prav razveselile s krasno in pčučno vsebino, ki bistri um in blaži srce v teh dolgih zimskih večerih. Da bi le naši ljudje vestno jih prebiral in po njih naukih se ravnali, mnogo gorja bi se obvarovali, posebno pijančevanja! V to pomozí Bog! —

Dné 4. grudna se je zgodilo v Starem trgu pod Pilštanjem grozno zločinstvo. Neki mož Grobelšek, pod. Bojzek, je ubil s sekiro svojo ženo. Orožništvo v Kozjem se je sam javil. O tem zločinstvu bode kozjanski vsevedež prihodnjič natančneje poročal. — V Hrustokovem mlinu blizu Podarede je pa nedavno zgorel otrok. Pustila ga je mati na peči samega; po nepredvidnosti pade iskra na obleko ter se vname. Ko mati pride v hišo, je že dete bilo v plamenu in čez nekaj minut potem je umrlo. Matere, pazite na svoje otroke!

Toliko iz vsevedeške torbe za danes. A torba še ni prazna in vedno kaj novega pride vanjo. Tisto pa izpraznimo po novem letu. Dotlej pa pozdravljeni, g. urednik, cenjeni bralci »Domoljuba« in ne še rojenega bratca »Bogoljuba«. Vesele božične praznike in srečno novo leto 1903. voščí — kozjanski vsevedež.

Ribniški novičar. Pretekli teden smo imeli v Ribnici sejo občinskega odbora. Ko so se vse reči obravnale, stavi gosp. dekan predlog, da naj občinski odbor brzojavno izreče zahvalo državnemu poslancu Šusteršiču in tovarišem, ker so se tako trudoljubno in vspešno potegovali v drž. zbornici za ribniške krošnjarje.

Vsakdo bi si mislil, da se bode z vsklikom in ploskom sprejel ta umestni predlog, toda glej ga spaka, precej se je vzdignil Višnikar ter se temu upiral. Govoril je in rekel, da Šusteršič ne zasluži nikake zahvale, ker ni nič posebnega storil, porabil je le samo to, kar sta rajni Klun in Višnikar že prej zbrala.

O Klun že, Klun, toda Višnikar se nam pa ne zdi prav nič podoben, da bi bil on Šusteršiču pot pripravljaj.

Pravil je dalje, da se pač ni treba zahvaljevati našim poslancem, ker storili so le svojo dolžnost. Po Višnikarjevem nauku ni treba otrokom nikdar hvaležnim biti svojim staršem za njihovo skrb, saj storé le svojo dolžnost. In če se poslancem, ki so se res mnogo trudili, da so ohranili krošnjarjem njihov obstanek, ni treba zahvaliti, kaj naj se pa stori poslancu, ki ne izpolnuje svojih dolžnosti in namesto da bi se v zbornici potegoval za svoj narod, doma poseda po gostilnah?

Ko bi kdo drugi kaj takega zinil, bi mu že še prizanesli, ne pa Višnikarju, ki kot državni poslanec gotovo ni storil „svoiflode nožsti“!

Nadalje je modroval, da je vse prezgodaj se zdaj zahvaljevati, ko se še ne ve, ali bo gosposaka zbornica ta zakon potrdila ali ne.

Ne, ta je zopet pametna! Torej, ako bi gosposka zbornica, česar se pa menda ni bati, tega zakona ne potrdila, potem niso naši poslanci vredni

zahvale, ker so se toliko zanj trudili in bi brez njihove krivde zakon ne obveljal!

Sicer pa ne vem ali je Višnikarjeva glava tako pozabljiva, ali pa zmešana, da je čisto pozabil, kako je ob vsaki volitvi bobnal z neko krošnjarsko peticijo, katero je izročil, česar pa nekateri nečejo verjeti, državnemu zboru. Z imenovano peticijo, ki je mimogrede povedano, čisto nedolžna stvarca, ni Višnikar pridobil ribniškim krošnjarem niti toliko, kolikor je za nohtom črnega, če izvzamemo to, da se je vlada toliko ozirala nanjo, da je hotela ribniškega krošnjara popolno zatreti. S to peticijo torej se baha Višnikar, poleg tega pa odreka zahvalo našim poslancem za vspehe, ki so jih s svojim obilnim trudom priborili.

Ako je prva liberalna glava v Ribnici tako zmešana, kakšne morajo biti še le druge, ki živé edino-le od njene modrosti. Tudi enemu naših mož so dali jesti liberalne godlje, katera pa mu ni ostala v želodcu, temveč kar — v glavi in mu jo je tako zmešala, da je z liberalci zoper Šusteršiča glasoval in šel po seji z liberalci — pit. Vendar toliko čiste pameti — tako upamo — mu je pa menda še ostalo, da je vzel slovo od misli, da bi prihodnjo dobo še grel odborniški stolček. K.

Slovenski novičar.

Romanje v Rim. Katoliški Avstrijci, na čelu Dunajčani s kardinalom Gruscho nameravajo v dneh od 27. februarja do 10. marca prirediti veliko romanje v Rim, da takó pred vsem svetom pokažejo svojo neomahljivo udanost sv. stolici. Cena vožnji je izredno nizka: z Dunaja v Rim in nazaj v II. razredu 135 gld. v III. razredu 87 gld. V tej svoti je obseženo to-le: 1.) Vozni listek z Dunaja čez Pontebo, Padovo, Bologno, Loreto, Asisi v Rim in nazaj čez Florenco, Mestre, Pontebo, Dunaj. 2.) Prosta hrana in prenočišče med bivanjem v Padovi, Bologni, Loreti, Asisiju in 7 dni v Rimu. 3.) Prosti vozovi povsod, kjer romarji ostanejo, s kolodvora in na kolodvor. 4.) Prosti vozovi in vodstvo v Rimu pri obiskavanju svetišč in znamenitosti. Odhod je dné 26. februarja zjutraj z Dunaja. V Padovi se romarji pomudé 27. februarja, v Bologni prenočé, ravno

tako v Loreti, kamor pridejo 1. marca, v Asisiju 2. marca. Prihod v Rim v nedeljo 2. marca in tako bodo romarji dné 3. marca pričujoči pri slovesnosti kronanja Nj. Svetosti papeža Leona XIII. Sprejem pri sv. Očetu je že zagotovljen.

Katoliški Slovenci! Ali bi ne bilo lepo, ko bi tudi mi porabili to izredno ugodno priliko in se pridružili Dunajčanom! Vozne cene za nas bodo še ugodnejše, ker se za pot z Dunaja do Pontebe primerna svota odšteje. V Ljubljani se je zato osnoval poseben odbor, ki bo vse potrebno ukrenil, da se bodo tudi slovenski romarji lahko pridružili temu avstrijskemu vlaku. Tudi naš knezskof nameravajo pri poklonitvi sv. Očetu biti navzoči. Kdor se misli udeležiti, najnaznani to kanoniku Fettich-Frankheimu v Ljubljani. Podrobnosti objavimo prihodnjič.

„Bogoljuba“ prva številka izide 8. januarja, to je v četrtek po svetih treh Kraljih. — „Bogoljub“ stane za Nemčijo 1 K 70 vinarjev, za druge države in za Ameriko 2 K 20 vinarjev. Prav zelo bi bilo želeli, da bi si naročili „Bogoljuba“ Slovenci, kateri bivajo raztreseni tam okoli po svetu med Nemci in drugod, kjer ne slišijo nobene pridige v svojem jeziku, da vendar kedaj kaj božjega berejo. Opozarjamo na ta list naše drage rojake na Nemškem in drugod.

Umrl je 16. m. m. č. g. Jožef Pekovec, vpokojeni kapelan v Zalogu pri Cerkljah, priveden s sv. zakramenti. Pokojni je bil rojen 6. marca 1842. v Preddvoru, v mašnika posvečen 31. jul. 1869. — Umrl je istega dne v Šempasu pri župniku in deželnem poslancu preč. gosp. Grči bivši vikar v Logeh, v Kobaridskem dekanatu, preč. gosp. Frančišek Guzelj po dolgi in mučni bolezni, Pokojnik se je porodil v Sestranskivasi pri Škofjiloki na Kranjskem dne 13. novembra l. 1865. V mašnika je bil posvečen 27. maja 1893. Naj v miru počivata!

Umrl je č. gosp. Karol Ludovik Huth, umirovljeni c. kr. vojaški župnik, častni kanonik tržaškega kapitelja, vitez Franc Jožefovega reda itd. N. v m. p.!

Umrl je v Župužah g. Matija Brecelj, star še le 58 let, oče velečislana gosp. dr. Antona Brecelj. Bil je svoji družini skrben oče, župniji Šturije vzor krščanskega moža in vsikdar odlóčen in odkrit, značajan in neupogljiv zagovornik katoliško-narodnih načel. Blagemu pokojniku naj sveti večna luč! Lahka mu zemljica!

Mašnikovo posvečevanje. Premilostni g. knezskof dr. Anton Bonaventura Jeglič je posvetil v mašnika fr. Blaža Farčnika iz reda manjših bratov sv. Frančiška.

Strah na vlaku. Dne 18. t. m. se je pri opoldanskembrzovlaku med Zagorjem in Trbovljami od-

krhnil 5 kg. težek kamen od skale štrleče nad železnico ter padel z veliko silo skozi okno v voz II. razreda, ki je povzročil mnogo strahu med potniki. Malo je manjkalo, da ni zadel kamen v glavo nekega potnika.

V Leskovcu pri Višnji gori je umrl župan g. Anton Dremelj. Zupanoval je 36 let. Noben župan v Avstriji še ni tako dolgo županoval, kakor on.

Konj morilec. Konj je do smrti ugriznil svojega gospodarja v bližini Pliberka. Konj je zagrabil gospodarja za vrat in mu je pregriznil goltanec. Nesrečni gospodar je na mestu umrl.

V Silvestrovi noči odpravljene mitnice. Državne mitnice so se odpravile v noči od 31. decembra na 1. januarja.

„Novice“ — prenehale. „Novice“ so dne 24. decembra zadnjikrat izšle. Ta najstarejši slovenski list je došel do 60. letnika. Velikanske vspehe je dosegel pod uredništvom nepozabnega očeta Slovencev dr. Janeza Bleiweisa, a zadnji čas so bile v Malovrhovih rokah. Pod Malovrhovim uredništvom so „Novice“ globoko padle in zatajile stari slovenski program. Znorele so na svoja stara leta. Naj v miru počivajo in blag jim spomin zato, kar so prejšnja leta dobrega storile!

Potres so čutili dne 17. decembra popoldan v St. Jerneju, v Mokronogu, v Sevnici in v Boštanju itd. — Tudi v Ljubljani so nekateri čutili, da so se šipe tresle.

V Zagreb preselil se je trgovec g. Ant. Medved iz Novega Mesta. Prodajalnico v Novem Mestu je prodal. S tem izgubi tudi svetništvo trg. zbornice in na mesto njega pride v trg. zbornico gosp. Alfred Ledenig.

Župan Globočnik v Kostanjevici je v občinski seji predlagal, da naj se na mestu, kjer se je vršil zadnji ponesrečeni liberalni shod, postavi kamenit spomenik. Odbornik K. je pristavil, da naj se na vrh spomenika napravi luč za „ponoči“. Oba predloga sprejeta.

Most pri Trbovljah Deželna vlada je g. M. Kirschlagerju, c. kr. nadinženirju v Ljubljani dovolila zgraditi železni most čez Savo pri Trbovljah. Most bo dovršen prihodnje poletje.

Liberalen agitator aretiran. Iz Kranja se nam piše: Dne 14. 4. m. ponoči okoli 11. ure so aretirali orožniki enega najstrastnejših liberalnih agitatorjev, desno roko Cirila Pirca Jakob Kille, trgovca in virilista občinskega odbora, ker je strašno pretepel svojo lastno soprogo in jo hudo poškodoval. Po glavi je žena vsa razmesarjena in bo najbrže oslepela. Radi enakega dejanja je že bil obsojen. Pripeljali so vklenjenega v ječo.

Podgane so povzročile požar v hiši Andreja Peršina v Toplicah. V hiši je prodajalnica trgovca Andreja Finksa, v katero so prišle med zalogo užigalic podgane, ob katerih so se užigalice vnele in je nastal ogenj.

Slovensko časnikarstvo. „Naš Dom“ na Štajerskem, ki je bil ustanovljen proti „Štajercu“ lepo napreduje, „Štajerc“ pa nazaduje. Zadnja številka „Našega Doma“ je izšla v 13.000 izvodih.

Cerkvenega tatu so prejeli v Trstu v osebi knjigoveškega učenca Henr. Zorca iz Vel. Nedelje. Ukradel je v župni cerkvi v Postojni iz dveh nabitornikov 2 K 53 v., v tretjega pa ni mogel vlomiti.

Najnovejše vesti od raznih strani.

Saška prestolonaslednica — ušla. Iz Draždan se poroča, da je prestolonaslednica Lujiza, hči velikega kneza Ferdinanda toskanskega, ki ima s svojim možem, saškim prestolonaslednikom že pet otrok, ušla z učiteljem, ki je njene otroke učil francoščine. Z njo pa je pobegnili tudi njen brat nadvojvoda Leopold Ferdinand, ki se je hotel poročiti z neko gospodičino Adamovič iz Brna, a se mu na najvišem mestu ni dovolilo. Sedaj je naznanil cesarju svoj izstop iz rodbine habsburške, odločil vse časti in si nadel meščansko ime. Begunci bivajo sedaj v Svici. Ti dogodki vzbujajo po Evropi veliko pozornost! — **Znana sleparska rodbina Humbert v Madridu prijeta.** Gospa Humbert in njena rodbina, ki je v Parizu dolgo vrsto let uganjala velikanske sleparije, je naposled padla pravici v roke. Že od meseca maja so stanovali tajno v Madridu nasproti sodniške palače. Pozornost ondotne policije so obrnili nase, ker so bili večinoma doma in kupovali francoske časopise. Seveda sedaj zatrjujejo, da so pošteni ljudje in le želé, da se stvar popolnoma pojasni. Pravijo, da bodo v Parizu razkrinkali prave krivce in da bodo mnogih odličnih oseb umazanosti prišle na dan. To je jako verjetno, ker je na Francoskem marsikaj gnjilega! — **Hud potres.** Pred kratkim je bil v Andishanu, mestu ležečem na reki Syr Darji v ruskem Turkestanu (Azija), strašen potres, ki je baje porušil 16 tisoč hiš in pobil nad 4000 ljudi. Mesto je v razvalinah, tudi železniška proga in postaje so porušene. Potres se ponavlja. — **Kolera v Egiptu še vedno gospodari.** Blizo 40 tisoč ljudi je tekom pol leta po vsem Egiptu pobrala ta morilka. Iz Egipta je kolera romala v sv. deželo, tam je silno močno razsajala in tudi zdaj še ni ugnana. V Aleksandriji je pobrala tudi Slovenko Jozefo Kadonc iz Iga. 4. nov. je šla z družino, pri kateri je služila, na pokopališče; isti dan so bile sv. maše in molitve za pokojne. Vrnivšo se domov je napadla kolera, čez osem ur je previdena s sv. zakramenti umrla, 5. nov. je bila že pokopana. — **Sestanek treh vladarjev** se bo v drugi polovici meseca marca vršil v Opatici. Sestali se bodo cesar Franc Jožef, nemški cesar Viljem in rumunski cesar Karol. Dogovarjali se bodo

menda radi balkanskih zadev. — **Pes je ustrelil gospodarja.** Posestnik Daniere v La Rochelle je bil te dni na lovu. V trenutku, ko je odložil puško, skočil je pes kvišku proti gospodarju. Pri tem se je taca psa zadela ob petelina puške, ki se je sprožila. Kroglja je zadela posestnika v srce. — **Divji preišč** je napal v gozdu pri Ungvaru gozdnega adjunkta Karola Mattasoviča in mu razmesaril trebuh. Adjunkt je kar na mestu umrl. — **Bogat trgovec tat** V Filadelfiji so zasačili enega najbogatejših ondotnih trgovcev Jurija Dokrona v trenutku, ko je hotel ulomiti v neko prodajalnico. Dokazali so mu še več takih dejanj. — **Glasoviti žepni tat zadel glavni dobiček.** El Dientes, eden najbolj „spretnih“ žepnih tatov v Madridu, je te dni zadel 60 tisoč peset na neko srečko. Dientes je prosil policijo, naj ga sedaj izbriše iz zaznamka tatov, ker hoče odslej biti pošten. — **Nečloveški oče.** V bližini Temešvara je kmet Desza privezal svojega 7letnega sinčka v gozdu k drevesu. V najhujši zimi je bil otrok privezan k drevesu štiri dni. Ljudje so našli dečka na pol zmrznjenega ter so ga rešili iz obupnega položaja. — **24 delavcev ustreljenih.** 24 macedonskih delavcev, ki so se preko bolgarske meje mirno vračali v Macedonijo, je ustrelila turška patrolja. — **Mrtveci v morju.** Nedavno so štirje mladi gospodje, ki so iz Trsta v čolnu napravili izlet na morje, utonili. Sedaj so našli trupla vseh štirih utoplencev.

Vprašanja in odgovori.

Če se vrne k vam drag prijatelj, ki je hodil ali se vozil široki sveta, pa videl tuje ljudi, njih šege in navade, njih mesta in bivališča, njih dela bistrega duha in večje roke — pa ga čez leta spet zagledate v nedeljo pred cerkvijo: hencajte, to ga obstopite in obsujete z vprašanji in tiščite vanj, da vam more komaj sproti odgovarjati. Vidite, tak mnogoizkušen popotnik je tudi vaš „Domoljub“. Ej, da bi videli, kam vse ga zanese pošta vsacih 14 dni! V snežne planine in v vinorodne gorice, v zatohle tovarne in zaprašene delavnice, v gozdne kočice in gosposke dvore, pod slamnato streho in v šumne hotele, tudi v tujino, tudi čez daljno morje. „Domoljub“ kakor ptiček „leta okoli in vidi ljudi in vé, kaj se po svetu godi“.

Kaj ne, pa bi ga včasih radi vprašali, kakó je tukaj, kakó tam; zakaj to, zakaj ono? Kdo pač nima kaj vprašati, kdo včasih ne potrebuje sveta, kdo sam vse vé, kdo ne potrebuje pouka?

Umete zdaj, zakaj je odprl „Domoljub“ z novim letom nov predal z napisom „Vprašanja in odgovori“? Odgovarjal bo tod svojim prijateljem in znancem, kar bo vedel in znal. Prijatelji in znanci pa vemo, da bodo radi pri njem iskali pouka in sveta. Sevé zdravnik „Domoljub“ ni, tudi ne kak pretkan advokat ali drobnogleden kemikar ali natančen modroslovec in kar je še enacih „kunštnih“ glav. Zato odvetniškega sveta ne bode podajal, tudi s strogo strokovnimi stvarmi se ne bode pečal in zato bo n. pr. strogo kmetijska vprašanja prepuščal „Narodnemu gospodarju“ in pa „Kmetovalcu“. „Domoljub“ je domače človek in se bo po domače pomenil s svojimi o praktičnih domačih stvaréh. Pustil pa bo rad besedo tudi drugim cenj. naročnikom, če bo kdo vedel svetovati kaj boljšega, saj več oči več vidi in vsi ljudje vse vedó.

Kakor za druge uredniške stvari pa bo „Domoljub“ tudi za ta vprašanja imel svoj koš. Vsa vprašanja, ki se bodo zdela uredniku neprimerna, preveč omejenega pomena itd. bodo brezobzirno in brez sledú izginila v globočinah košovih!

Sedaj pa pričnimo. Bog daj srečo!

Vprašanje 1. — Na Štefanji dan mi je prišla misel, koliko približno šteje sv. cerkev svetih mučencev in mučenic? Koliko je v sedanjem času približno duhovnikov? (A. L. v Zg. P.)

Odgovor: Število sv. mučencev in mučenic dosega svoto 16 milijonov. — Neki dunajski list je nedavno objavil tele podatke: Na celem svetu biva zdaj okrog 1540 milijonov ljudi; od teh je 270 milijonov katoličanov, in med njimi deluje 251.510 svetnih duhovnikov, 109.049 redovnikov (menihov) in 457.660 redovnic (nun). Kaj ne ne bo še kmalu kraj „klerikalnega zmaja“?

Listnica urednišva. — Peer iz Vel. Lašć: Za to številko prepozno. Prihodnje! — Dopisnikoma iz Zabnice, od sv. Križa na Moravskem polju in nekaterim drugim: isto tako! — A. M. v N.: Vse dopise, ki se tičejo Marijinih družb, bo odslej prinašal „Bogoljub“, zato bomo v prihodnje take stvari, nas ovljene ra naš list, izročili uredništvu „Bogoljuba“. — Pisatelju člankov o „pekařstvu“: Začnemo s prihodnjo številko. Prosimo nadaljevanja!

Za smeh in kratek čas.

Dobro mu jo je zasolil. Kmet žene dva vola na semenj. Sreča ga tujec in vpraša: „Kam pa greste vi trije?“ — „Mimo četrtega“, se odreže kmet.

Živi tatermani. Hribolazec: „Ali vam kaj koristi to strašilo?“ — Kmet: „In še kako! Vsak capin, ki se mimo priklati, gre k strašilu, in jo ogleduje, če se splača kaj ukrasti — pa se ne splača — in tako mi odženo vse vrane.“

O b e l i s k.

a	soglasnik
a a a	rastlina
a a a a a	mesto v Istri
a a a a b	župnija na Gorenjskem
b b b č č	vas na Dolenjskem
e e e e e	morsko gibanje
g g i i i	mesto ob Savi
i i i j j	umotvor
k k k k k	godbeno orodje
k k l l l	denar
l l l m n	nejevernik
n n n n n	lepa čednost
n n o o o	divjačina
o o p p p	rusko mesto
p r r r r	riba
s s s s š	moško ime
t u u v v	rastlina

Srednje črke prav pogojenih besed, brane od zgoraj navzdol, dajo času primeren poziv.

B e s e d n a u g a n k a :

(Sestavil F. Debevec.)

Žival prvo je koristna,
Ki ti malokdaj pokaže se;
Drugo pa je reka bistra;
V drugo večjo izteka se.
Zdaj pa združeno beri mi to,
Gorenjsko ti vas povedalo bo.

R e b u s.

Tele
ročaj **Katon' lišaj**
„pekel' čas u i xar'.

D o p o l n i t v e n a u g a n k a.

— va — šim — go — ni — ljud — pra — !
Prazne prostore izpolnite z zlogi: na, sla, za, skih,
vic, kom, vor.

Rešitev ugank v zadnji številki.

B e s e d n e u g a n k e :

I.

Silvester

II.

Slovenski list — Primorski list

III.

Slovenec

IV.

Veseli Božič in srečno novo leto želi
„Domoljub“ svojim bravcem.

Vse so prav rešili: Andrej Porenta v Virmažah; Jož ef Žagar v Stari Loki; M. Dernovšek, lesni trgovec na Savi; Rozika Zorko v Široki Seti pri Vačah; Anton Siraj in Mihael Turk, fanta v Topolu na Blokah; Andrej Pagon v Poljanah pri Cerknem; Marija Sila v Trebnjem; Franc Vilfan iz Križne gore; Franc Koželjski-

Loterijske srečke.

Line.	27. decembra	70	63	27	54	76
Trst.	27. decembra	74	54	24	17	71
Dunaj.	20. decembra	53	64	26	89	57
Gradee.	20. decembra	8	75	11	23	49

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 15. januarja 1903.

APENTA**Najboljša Budimska grenčica.**

Se jako uspešno rabi pri telesnem
zaprtju, protinu in tolščici.

Dobiti je v lekarnah, pri prodajalcih dišav,
mineralne vode itd. 185 13-5

Edini zastopnik:

S. Ungar jr., Dunaj. I.

Hranilnica in posojilnica
za Kandijo in okolico

(registrovana zadruga z neomejeno zavezo)

sprejema hranilne vloge tudi od neudov, ter
obrestuje iste po 19' 3-3

4 1/2 0

na leto in sicer brez odbitka rentnega davka,
katerega sama iz lastnega plačuje. Najmanjša
vloga je 2 K.

Poštne položnice so na razpolago.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. ure dop.

Hranilnica sprejema od strank tudi hra-
nilne knjižice drugih hranilnic, ne da bi se
obrestovanje prekinilo.